

## **Programma 5 Economie, Kennis en Talentontwikkeling**

**Provincie Noord-Brabant**

## Inleiding

Een goed draaiende innovatieve economie is een belangrijke voorwaarde om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van leven, die we in Brabant nu kennen, ook voor de toekomst geborgd is. Het bedrijfsleven creëert een groot deel van de banen in Brabant en levert producten en diensten die het leven prettiger en makkelijker maken. In het Bestuursakkoord 2020-2023 zet het provinciebestuur met die reden in op het verder versterken van de economie van Brabant.

In najaar 2020 heeft GS het beleidskader Economie 2030 gepresenteerd waarin de provincie koers zet richting 2030. Met dit kader hebben we de ambitie om onze internationaal concurrerende, duurzame en innovatieve economie verder te versterken. Hiermee ontwikkelen we een economie die ook op lange termijn brede welvaart voor alle Brabanders garandeert. De economie van morgen moet zorgen voor meer productiviteit, maar moet ook bijdragen aan de maatschappelijke opgaven waarvoor we gesteld staan, zoals klimaatverandering, gezonde leefomgeving, voedselveiligheid en inclusiviteit. Dat noemen we een toekomstbehendig Brabant.

Een toekomstbehendige economie is wendbaar en veerkrachtig. Om dat te bereiken volgen we een aantal ontwikkelsporen. Deze ontwikkelsporen richten zich op het stuwende gedeelte van de Brabantse economie, als groeimotor voor de gehele economie. Deze stuwende bedrijfsactiviteiten halen inkomsten naar Brabant door export van producten en diensten. Zij zijn de groeimotor voor andere bedrijven in de omgeving, maar hebben ook te maken met hevige internationale concurrentie. Het vraagt dus inzet en alertheid om deze activiteiten in Brabant te behouden en versterken. Daarnaast is het nodig om tempo te maken met het digitaliseren en verduurzamen van alle onderdelen van de Brabantse economie.

Met het Actieplan Arbeidsmarkt: Talent voor de Kenniseconomie van Morgen zetten we stevig in op talentontwikkeling in de volle breedte van de economie. We willen internationaal toptalent aantrekken, maar ook vakmanschap in de breedte stimuleren. We versterken de kennisbasis van Brabant en borgen dat deze kennis ook voor Brabant gaat werken. Ons MKB moet aan de slag kunnen gaan met de kennis die aanwezig is bij onze kennisinstellingen en vice versa. We hebben in Brabant diverse ecosystemen waarin regionale netwerken van bedrijven, kennis en overheid samen werken aan kennis en innovatie. Deze ecosystemen moeten de kans krijgen zich door te ontwikkelen en nog beter met elkaar te verbinden. Hiertoe stimuleren we een ruimtelijke economische structuur, met kwalitatief sterke campussen en bedrijventerreinen, goede verbindingen en een fijne leefomgeving. Tot slot versterken we bij het uitwerken van deze opgaven de samenwerking met het Rijk, de EU en vergelijkbare ecosystemen in het buitenland. In 2021 zullen we de uitvoering van het beleidskader Economie 2030 met kracht ter hand nemen en de ontwikkelsporen uitwerken met onze partners. We richten het vizier op de middellange en lange termijn, maar spelen uiteraard ook in op de actualiteit van de economie van vandaag: het opvangen van de gevolgen van de COVID-19 maatregelen op de economie. Met onze partners werken we aan een investeringsbenadering waarmee we op korte termijn investierend de crisis willen uitkomen.

## Wat willen we bereiken?

### Stimuleren van missie-gedreven innovatie door sterke ecosystemen en clusters van bedrijven.

Belangrijke schakel in sterke kennis- en innovatiesystemen is de beschikbaarheid van sleuteltechnologieën en de toepassing daarvan in concrete producten en diensten. We zijn hier als Noord-Brabant sterk in, maar stellen ook vast dat er nog leemtes zijn. Ecosystemen zijn nog niet overal compleet, ook moet de samenhang en samenwerking tussen de verschillende clusters Brabantbreed sterker worden. We gaan met het bedrijfsleven, overheden en onze samenwerkingspartners in gesprek om deze leemtes op te vullen en crossovers aan te gaan. Dit doen we zowel binnen systemen (bijvoorbeeld Hightech Systemen & Materialen (HTSM), Life sciences, Maintenance) als tussen systemen (bijvoorbeeld tussen HTSM en Agrofood). Op deze manier borgen we dat het verdienvermogen van morgen steviger bediend wordt, en het stuwende deel van de economie maximaal ondersteund wordt.

**Indicatoren:**

- **Handhaving van Brabantse positie op de ( RIS ) en ( RCI )ranglijsten**
  - RIS is de Regional Innovation Scoreboard van Europese Commissie, wat een gerenommeerde lijst is van de meest innovatieve regio's in Europa (250 regio's in totaal). De huidige innovatiepositie (plek 24 in 2019) hebben we vooral te danken aan het aantal patenten en publiek-private co-publicaties
  - RCI is de Regional Competitiveness Index, eveneens van de Europese Commissie, wat het concurrentievermogen van alle Europese regio's meet, bijvoorbeeld op gebied van infrastructuur en opleidingen. Wij scoren hoog in Brabant op opleidingsniveau en technologisch niveau. Huidige positie: 20 (2019)
- **% toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar**
  - Het BRP groeit in 2021 (t.o.v. 2020)

**Wat gaan we daarvoor doen?**

**Een impuls in digitalisering**

Dataficering is een mondiale trend die gaat over het verkrijgen van digitale data en het vertalen van deze data in informatie en daarmee het bieden van toegevoegde waarde. We streven ernaar als regio de economische kansen van digitalisering optimaal en op een verantwoorde manier te benutten. Het gaat dan om meer data-verbondenheid, nieuwe bedrijvigheid en de ontwikkeling van digitale vaardigheden voor het MKB. Met dit doel en om te borgen dat we Brabant goed aansluiten op een nationale AI-coalitie richten we een Brabantbrede dataraad in en stellen we een Actieplan Dataeconomie 2021-2023 op.

**Indicator:**

- **Datamaturiteit van MKB in Brabantse topsectoren (gemiddeld 2,5 in 2018 op schaal van 1 tot 5)**

**Een impuls aan de circulaire economie/samenleving**

Wij werken aan een circulaire economie/samenleving door duurzamer om te gaan met de beschikbare grondstoffen en natuurlijke hulpbronnen, waardoor schade aan leefomgeving wordt voorkomen en zo gezonder leven mogelijk maakt. We verminderen samen met maatschappelijke partners het gebruik van niet hernieuwbare grondstoffen volgens de landelijke afspraken met 50 procent in 2030. Om dit doel te bereiken stellen we een Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie op.

**Indicator:**

- **Versnellen circulair grondstoffengebruik in de Brabantse samenleving** (invulling indicator in uitvoeringsprogramma Circulaire Economie)

**We zorgen voor een organisatorisch sluitende keten voor de ondersteuning van innovatieve starters, groeiers en scale-ups.**

We geven daarbij o.a. opdracht aan de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) om samen met de regionale ontwikkelmaatschappijen een Pledge Fund te ontwikkelen.

De coronacrisis vergroot het belang om de kredietverlening in de markt voor het innovatieve MKB op gang te houden. We verkennen met onze partners hoe we daar de samenwerking kunnen versterken. Dit geldt voor zowel de inzetbaarheid van publiek als privaat kapitaal voor nieuwe innovatieve ideeën en business cases.

**Indicator:**

- **% inzet vanuit middelen uit fondsen startup, BOM/ Brabant Startup Fonds (BSF) en scale-up fondsen.** Dit percentage zal (mede) bepaald worden o.b.v. Meerjarenplan BOM

**We versterken het organiserend vermogen in triple helix samenwerkingen op verschillende niveaus: in steden en op regionaal niveau**

Per innovatiethema moet duidelijk zijn waar het ecosysteem staat. Waar liggen de sterktes die doorontwikkeld moeten worden? Waar zitten zwakke schakels? We benutten de ervaringen die we de afgelopen 4 jaar al hebben opgedaan met de verschillende clusterprogramma's. Op basis van de uitkomsten dagen we onze partners uit nieuwe Actie-agenda's Toekomstbestendige Clusters te maken. Dit doen we voor de clusters: HTSM, Maintenance, Slimme en groene mobiliteit, Life sciences and Health, Logistiek/distributie, Agrofood en de proces- en chemische industrie rondom de haven Moerdijk. Per agenda bespreken we waar en hoe we de cross-overs kunnen versterken, en hoe daarbij ook regionale en lokale inbedding gestalte krijgt. De actie-agenda's bundelen verschillende activiteiten per cluster en maken duidelijk op welke manier we de doorontwikkeling willen stimuleren. Dat kan met een 'in kind' bijdrage of met financiële middelen, uit provinciale, regionale, nationale of Europese fondsen.

**Indicator:**

- **We maken 7 Actie-agenda's Toekomstbestendige Clusters**

**We zorgen dat rondom sleuteltechnologieën zogenaamde innovatie-coalities tot stand komen**

Om innovatie in de breedte te versterken zorgen we als provincie dat we de komende jaren Brabantse innovatie-coalities ontwikkelen. In deze coalities optimaliseren we de inzet van instrumenten en zorgen we dat nationale (Groeibrief) en regionale groei-initiatieven (regiodeals) hun doorvertaling krijgen. De volgende 5 innovatie-coalities pakken we als eerste op: Groene chemie en materialen, Slimme en groene mobiliteit, Life sciences / health, Agrifood / voedselketen en Digitalisering en AI.

**Indicator:**

- **We bereiden de totstandkoming van 5 innovatie-coalities voor**

**Inzetten op talentontwikkeling voor de kenniseconomie van morgen**

We ondersteunen partners in het aantrekken en behouden van voldoende talent voor de innovatie-opgaven van de toekomst, zoals vastgelegd in het Actieplan Arbeidsmarkt: Talent voor de Kenniseconomie van Morgen. We brengen arbeidsmarktregio's in positie om de weerbaarheid van werknemers te vergroten, vooral nu de coronacrisis onze economie hard raakt. We geven een extra impuls aan de aansluiting van onderwijs op onze prioritaire ecosystemen. We willen kennis voor Brabant laten werken. Daartoe richten we een Brabant Pact 2.0 in en gaan werken met de benadering van het Leven Lang Ontwikkelen. We werken daarbij samen met alle aanbieders van opleidingen in Brabant om de huidige infrastructuur meer robuust te maken. We overleggen met het Rijk om de bestaande scholingsfondsen - die nu gekoppeld zijn aan de verschillende sectoren - beter en slimmer te benutten, ook tussen sectoren. We maken ruimte voor nieuwe initiatieven zoals het hybride docentschap en de ontwikkelingen bij vak- en techniekroutes.

**Indicatoren:**

- **Spanningsindicator Brabantse arbeidsmarkt**

De spanningsindicator Brabantse arbeidsmarkt geeft de verhouding aan tussen het aantal vacatures en het aantal kortdurend werklozen. De indicator vergelijkt dus de actuele vraag naar personeel ten opzichte van het actueel beschikbaar aanbod.

In het 1e kwartaal (Q1) 2020 was de gemiddelde spanningsindicator onder de vijf Brabantse arbeidsmarktregio's 1,51. Arbeidsmarkt cijfers Om tot een evenwichtige arbeidsmarkt te komen zou de spanningsindicator voor alle sectoren tenminste lager moeten worden dan deze in Q1 2020 was met als optimale eindwaarde 1,0.

- **% bruto arbeidsparticipatie (werkgelegenheid)**

De bruto arbeidsparticipatie wordt gemeten ten opzichte van de totale beroepsbevolking in de leeftijd van 15–75 jaar. In Q1 van 2020 was er een bruto arbeidsparticipatie van 71,3%. ( zie opendata.cbsOmdat de coronacrisis een hevig negatief effect heeft gehad op de bruto arbeidsparticipatie is het streven om deze op het niveau van Q1 2020 te krijgen.

- **Scholingsindicator**

We ontwikkelen een scholingsdashboard waar de cijfers van mbo, HBO en WO specifiek per sector worden gemonitord. Met het scholingsdashboard maken we het aantal studenten per onderniveau per sector inzichtelijk. Het dashboard zal in de loop van Q1 2021 worden geïmplementeerd.

## Wat gaan we daarvoor doen?

### Aantrekken van nationaal en internationaal talent

Met de inzet op:

- Het voorkomen van Braindrain door Brabant te 'branden' als '*place to be*' om te werken, wonen en leven
- Het beter zichtbaar maken van het MKB voor hoger opgeleid (internationaal) talent
- Het versterken van de connecties tussen talent, werkveld en onderwijsinstellingen in campussen

### Behouden van het aanwezige talent

Met de inzet op:

- Het vergroten van de bekendheid en zichtbaarheid van het mkb voor talent en vice versa
- 'Branding' van Brabant als '*place to be*'

### Goed benutten van het Brabantse arbeidspotentieel

Met de inzet op:

- Het vergroten van de participatie en productiviteit en daarmee de concurrentiekracht te versterken.

### Ontwikkelen talent

Er voor zorgen dat elk talent, Brabantse studenten en werknemers, zich op elk moment in hun werkende leven verder ontwikkelen.

Met de inzet op:

- Toekomstgericht en flexibel opleiden van talent.
- Brabant als voorloper van een Leven Lang Ontwikkelen.

Indicator: **We ontwikkelen een arbeidsmarktdashboard** waar de activiteiten die uit de actielijnen voortkomen in worden gemonitord.

## Realiseren van sterkere clusters door Europese en internationale samenwerking

Brabantse bedrijven en kennisinstellingen hebben veel baat bij de internationale oriëntatie van de provincie. We helpen hen om krachtige allianties te smeden met innovatieve bedrijven en kennisinstellingen in andere (Europese) regio's en samen te werken met de Europese instellingen. We werken aan acquisitie van hoogwaardige bedrijven die onze clusters versterken, het bevorderen van onze export, het werven van internationaal talent en internationale innovatiesamenwerking. Het achterliggende doel van internationale samenwerking is dat onze economie beter functioneert en de export toeneemt. De economische

samenwerking binnen Europa wordt daarbij steeds relevanter voor het Brabantse verdienvermogen en vorming van economische ecosystemen en clusters.

### **Wat gaan we daarvoor doen?**

#### **Bouwen en onderhouden van contacten en netwerken voor internationale innovatiesamenwerking**

Gericht op onder meer nieuwe sleuteltechnologieën, digitalisering, verduurzaming en de clusters HTSM, Maintenance, Slimme en groene mobiliteit, Life sciences en health, Logistiek/distributie, Agrofood en de proces- en chemische industrie. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar relevante sterke, innovatieve kennisregio's binnen én buiten Europa.

##### **Indicator:**

- **5 nieuwe Europese/internationale samenwerkingsverbanden**

#### **Optimaal gebruik blijven maken van de kansen die Europa ons biedt om provinciale beleidsdoelen te bereiken**

Zie hiervoor paragraaf 9 Europese Programma's

##### **Indicator:**

- **We stellen twee keer per jaar PS-voortgangsrapportage over Europese programma's op, waarin voortgang wordt gemonitord**

#### **Stimuleren van de internationale handel**

We faciliteren in samenwerking met de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij een kwalitatief hoogwaardig pakket aan handelsbevorderingsactiviteiten gericht op een sterke economische ecosystemen en clusters. Dit doen we in aanvulling op onder meer de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) én branche- en clusterorganisaties.

##### **Indicator:**

- **aantal handel bevorderende activiteiten**
- **aantal deelnemende bedrijven/ kennisinstellingen**

Deze aantallen zullen (mede) bepaald worden door het Meerjarenplan van de BOM

#### **Continueren van investeringsbevordering**

In samenwerking met de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij worden buitenlandse bedrijven en investeringen aangetrokken. We blijven inzetten op de acquisitie en doorontwikkeling van buitenlandse bedrijven die kwalitatief bijdragen aan de vorming van sterke economische ecosystemen. Dit moet de positie van Brabant als hoog innovatieve én logistieke hotspot versterken.

##### **Indicator:**

- **aantal gevestigde bedrijven binnen het Meerjarenplan BOM afgesproken specifieke doelgroepen**
- **aantal nieuwe arbeidsplaatsen**

### **Het versterken van de ruimtelijke-economische structuur**

De kwaliteit van de woon- en leefomgeving, de ruimtelijke-economische structuur, is cruciaal voor de concurrentiekracht van Brabant. Als middenbestuur overzien we de ruimtelijk-economische structuur waarin Brabant als een stedelijke agglomeratie met meerdere kernen kan functioneren en waarin alle vier de sub-regio's deelnemen. Wij stemmen ontwikkelingen op elkaar af door de specifieke Brabantse kwaliteiten te

versterken in de wisselwerking tussen stad en land. We werken daarbij samen met de steden, en opereren daarbij als partner in gebiedsontwikkelingen.

**Indicator:**

- **Provincie Noord-Brabant scoort gemiddeld op de Brede Welvaartsindicator (BWI in 2017)**

### **Wat gaan we daarvoor doen?**

#### **We stellen een investeringsbenadering Herstelaanpak Corona op**

Samen met de steden, waarin we investierend de Coronacrisis willen uitkomen en invulling geven aan concrete projecten op 4 versnellingsopgaven (digitalisering, verduurzaming, verstedelijking en campusversterking).

#### **Gebiedsgericht toekomstbestendig en duurzaam maken van bedrijfslocaties**

We werken gebiedsgericht aan (de beschikbaarheid van) kwalitatief hoogwaardige werklocaties in de verschillende Brabantse regio's. We leggen de focus op bedrijventerreinen als energiehubs, vraaggerichte (top)locatieontwikkeling, locaties voor XXL-logistiek en stedelijke werkmilieus. We stimuleren dat deze locaties goed bereikbaar en duurzaam zijn, en dat voor elkaar relevante hotspots onderling goed verbonden zijn.

#### **Bijdragen aan campusontwikkeling**

We stimuleren en investeren in concrete campuslocaties in Brabant als dat nodig is om de vorming van een goed functionerend ecosysteem in brede context te versterken. We ontwikkelen daartoe aan een nieuw investeringskader en stimuleren dat uitbreiding mogelijk is binnen ons geldend kader voor stikstofreductie.

#### **Inrichten van prettige verblijfsmilieus**

We investeren in kwalitatieve verbetering van het woon- en leefklimaat voor alle (toekomstige) Brabanders met daarbij additionele aandacht voor het aantrekken en vasthouden van specifieke groepen in een internationaal concurrerende arbeidsmarkt: IT, creatief, technologisch en ondernemerstalent. We creëren daarmee omgevingen waar mensen graag zijn en elkaar ontmoeten. We stimuleren samenwerking tussen regio's op gebied van sport, vrijetijd, cultuur, onderwijs en zorg. We faciliteren de relatie tussen gemeenten, die de handen ineenslaan om ontwikkelingen op de juiste plekken te stimuleren en te geleiden. We pakken daarbij onze rol op gebied van vrijetijdseconomie, landschapskwaliteit, sport en cultureel erfgoed als belangrijke instrumenten om het voorzieningenniveau internationaal competitief te maken.

#### **Voldoende en toereikende woningen**

**Indicator:**

- **Geen, worden mede door andere programma's bepaald**

### **Beleidskaders en uitvoeringsagenda's**

#### **Beleidskaders**

- Beleidskader Economie 2030

#### **Uitvoeringsagenda's/Strategische documenten**

- Innovatieprogramma Hightech Systemen & Materialen; Uitvoeringsprogramma 2017-2020
- Uitvoeringsprogramma innovatie High Tech Systemen en Materialen, vervolginvestering Fotonica en Brainport Industries Campus
- Innovatieprogramma Agrofood Brabant 2020

- Innovatieprogramma Maintenance & Services; Uitvoeringsprogramma 2017-2020
- Uitvoeringsprogramma Biobased Delta; Brabant beweegt Biobased
- Propositiedocument Logistics Community Brabant
- Uitvoeringsprogramma LifeSciences & Health
- Pivot Park 2.0, impulsen voor een duurzame exploitatie
- Data Science: Graduate School en Cluster Initiatief
- Digitalisering: verkenning Brabant digitaliseert. Agenda Digitalisering in Brabant.
- Smart data: eerste stap richting een vooraanstaande data-economie
- Evaluatie fondsen uit de eerste en de tweede tranche Investeringsagenda Essent
- Aanpassingen Innovatiefonds Brabant BV, 2017
- Businessplan Valorisatiefonds Brabant
- Uitvoeringsprogramma werklocaties 2016-2019
- Pact Brabant
- Actieplan Arbeidsmarkt "Talent voor de kennis economie van morgen"
- Statenmededeling "Continuering aanpak Internationalisering en Branding en beschikbaar stellen stelpost"
- Statenmededeling Bouwsteen Economie & Internationalisering Brabant

### Verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- BOM Holding BV
- Meerjarenplan BOM 2017-2020
- Businesspark Aviolanda (BPA)
- Pivot Park holding
- Green Chemistry Campus BV
- Havenbedrijf Moerdijk
- Stichting Leisure Ontwikkelfonds Noord-Brabant
- Brabant Startupfonds

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

### Ontwikkelingen en onzekerheden

De effecten van de coronacrisis zijn uiteraard ook van invloed op het wel of niet slagen van onze inspanningen. We zien, ook uit de meest recente peiling van ons nieuwe instrument, het Brabant Business Panel, dat ondernemers nu zorgen hebben, maar verwachten over een half jaar wel herstel te zien gloren. Wel geven ze duidelijk aan dat de werkgelegenheid achter zal blijven.

Een andere kritische succesfactor is de mate waarin we slagen met onze partners samen op te trekken. Gemeenten hebben het dankzij de effecten van de coronacrisis moeilijk om de eigen begroting rond te krijgen. Partners in het veld kennen een gelijke druk op de eigen bedrijfsvoering. Belangrijk is dat we samen ruimte ervaren om te investeren in de economische kracht van Brabant van morgen.

### Wat mag het kosten?

Financiële toelichting (op de verschillen tussen de ramingen 2021 en 2020)

In het algemeen valt op te merken dat de begroting 2021 niet 1-op-1 vergelijkbaar is met begroting 2020. Begroting 2021 volgt het nieuwe Beleidskader 2030 terwijl begroting 2020 nog gebaseerd was op ( het laatste jaar van) het Economisch Programma 2020. ( De extra bestuursakkoord-middelen t.b.v. nieuwe beleidskader zijn nog niet in begroting 2021 opgenomen.)

Lasten

De verschillen in de raming van de lasten in 2021 ten opzichte van 2020 ( ruim € 40 mln.), worden met



name veroorzaakt doordat voor de cofinanciering Europese Programma's ( Interreg en OP Zuid), MIT en Efro-bijdragen er in 2021 nog geen bedragen geraamd zijn terwijl in 2020 hiervoor een bedrag is opgenomen van € 25,8 mln. ( en dus in 2021 lager)

Verder zijn er in 2020 nog extra middelen geraamd als uitloop van (besteding van middelen van) de bestuursperiode 2016-2019. ( vanuit Investeringsagenda Economische Structuurversterking 3e tranche.) Dat geldt voor de volgende onderwerpen: Mindlabs ( 2020: € 1,9 mln.), Innovatie met topsectoren ( 2020; € 9,2 mln. voor Hightech systemen en materialen, Life-science & health en Maintenance. In totaal is hierdoor de raming in 2021 € 11,1 mln. lager dan in 2020.

Voor Economische Structuurversterking zijn middelen vanuit 2020 naar voren gehaald ( o.a. meerjarige subsidies), waardoor het budget in 2021 € 7,5 mln. hoger is. Voor Arbeidsmarktbeleid geldt het omgekeerde, hiervoor zijn middelen voor 2020 juist opgehoogd omdat in 2020 meerjarige subsidies zijn verstrekt + meer middelen t.b.v. corona-maatregelen zijn ingezet. Hierdoor budget in 2021 € 7,6 mln. lager dan in 2020.

Structurele basissubsidie aan de BOM is in 2021 € 1,3 mln. lager dan in 2020. Vanuit andere programma's / programmaonderdelen kan/zal deze worden aangevuld.

Voor proceskosten/kleine projecten m.b.t. Digitalisering is er vorige bestuursperiode € 4 mln. ( vanuit Breedbandfonds) beschikbaar gesteld, verdeeld over de jaren 2019 t/m 2022. O.b.v. realistisch ramen in 2021 € 1,75 mln. lager dan in 2020.

N.B. Middelen voor Digitalisering 2021–2023 zullen o.b.v. uitvoeringsagenda Dataeconomie nog worden toebedeeld.

**Baten**

Het verschil in de raming van de baten in 2021 ten opzichte van 2020 ( ruim € 14 mln.) wordt veroorzaakt doordat de Efro-bijdragen m.b.t. Europese programma's in 2021 nog niet in de raming zijn opgenomen.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	<b>Realisatie 2019</b>	<b>Begroting 2020</b>	<b>Begroting 2021</b>	<b>Begroting 2022</b>	<b>Begroting 2023</b>	<b>Begroting 2024</b>
<u>Lasten</u>						
Programma lasten	62.167	68.052	27.950	27.905	21.436	19.937
Organisatiekosten	6.400	6.184	5.500	0	0	0
<b>totaal lasten</b>	<b>68.567</b>	<b>74.235</b>	<b>33.450</b>	<b>27.905</b>	<b>21.436</b>	<b>19.937</b>
<u>Baten</u>						
<b>totaal baten</b>	<b>20.906</b>	<b>14.281</b>	<b>101</b>	<b>103</b>	<b>545</b>	<b>0</b>
<b>saldo baten en lasten</b>	<b>-47.660</b>	<b>-59.954</b>	<b>-33.349</b>	<b>-27.802</b>	<b>-20.891</b>	<b>-19.937</b>

